

Werk

Titel: D. Jo. Frid. Blumenbachii Institutiones Physiologicae.

Autor: Blumenbach, Johann Friedrich

Verlag: Dieterich

Ort: Gottingae

Jahr: 1821

Kollektion: Blumenbachiana

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN659038048

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN659038048>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=659038048>

LOG Id: LOG_0041

LOG Titel: Sectio XXXV. De Sexuum Discrimine in universum

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

SECTIO XXXV.

DE

SEXUUM DISCRIMINE
IN UNIVERSUM.

§. 499.

Quotquot hactenus enarrando absolvi-
mus corporis humani functiones in uni-
versum quidem utrique sexui communes
sunt: ita tamen ut modum quo nonnul-
lae earum peraguntur haud exigua in
diverso sexu intercedat differentia *), cu-

*) MELCH. SEBIZ *de differentiis corporis virilis et muliebris*. Argent. 1629. 4.

F. THIERRY E. *praeter genitalia sexus inter se discrepant*. Paris. 1750. 4.

Dictionn. encycloped. (ed. Ebrödun.) vol. XVIII. art. Femme et vol. XLII. art. viril.

JAC. FIDEL. ACKERMANN *de discrimine sexuum praeter genitalia*. Mogunt. 1788. 8.

EJUSD. *historia et ichnographia infantis androgyni*. Jen. 1805. fol. pag. 61 sq.

ius potiora momenta antequam ad functiones sexuales proprie sic dictas progredimus. paucis recensenda sunt.

§. 500.

Et in genere quidem cuivis sexui proprius suus est et ab altero discrepans *habitus*: in homine nato plus minus luculenter observabilis: in foetibus vero tenerioribus primo saltem intuitu vix dignoscendus, utpote quibus neque ipsa genitalia externa si obiter saltim inspecta fuerint differre videntur, cum femineo embryoni clitoris pro portione vae-

P. ROUSSEL *système physique et moral de la Femme*. ed. 2. Par. 1803. 8.

AD. F. NOLIE *dissertat. sistens momenta quaedam circa sexus differentiam*. Gotttingae 1788. 8.

JAC. LUD. MOREAU de la Sarthe *histoire naturelle de la Femme*. Paris. 1802. III vol. 8.

AUTENRIETH in *Archiv für die Physiol.* T. VII. pag. 3 sq.

grandis *) et prominens, masculo vero scrotum adhuc vix ullum sit **).

§. 501.

Sed et infantili aetate illud universi habitus pro sexus varietate discrimen parum adhuc in sensus incurrit; sensim vero sensimque magis observabile sit adolescentiae annis, ubi et praeter mamillarum sororiantes orbes, reliqui corporis feminei conformatio et teneritudo ac mollities, minorque statura ceteris pari-

*) LANGGUTH *embryo* $3\frac{1}{2}$ mensium qua faciem externam. Viteb. 1751. 4.

JAC. PARSONS in *philos. Transact.* Vol. XLVII. p. 143.

MORGAGNI *de sedib. et caus. morbor.* XLVIII. 10.

*) Id quod luculenter confirmatum vidi gemellis mihi allatis abortivis diversi sexus 16 circ. hebdomadam, qui etsi ineffabili elegantia conspicui et ad amissum pro sua aetate tenella perfectissime efformati sint, genitalium tamen differentiam non nisi curatiores indagine observabilem prae se ferunt; quod ad reliqua autem, universam sc. figuram, physiognomiam, lumborum mensuram etc. etc. ut ovum ovo sibi simillimi sunt.

bus cum virili toroso et lacertoso corpore comparata eandem differentiam luculentissime demonstrat *).

§. 502.

Verum et relatio partium corporis feminei in maxime symmetricis a virili aliquantum diversa. Facialis v. c. capitis pars illi pro portione minor, abdominalis et lumbaris trunci pars longior, ilia latiora, neque tamen in pulcro corpore femineo humerorum latitudinem excedentia, nates ampliores, crura in descensu suo versus genua magis convergentia.

*) cf. praeter magni nostri ALB. DÜRERI *vier Bücher von menschlicher Proportion*. Norimb. 1528. fol., celebres virilis femineique corporis binas figuras, aut ab ipso TITIANO, aut saltem ex eius schola profectas, in VESALII *epitome suor. libror. de c. h. anatome* Basil. 1542. fol.

tum ternas ab egregio artifice GER. LAIRESSE delineatas, ap. BIDLOO tab. I. II. III.

et GIRARDETI tabulas in *Cours complet d'anatomie gravé par A. E. GAUTIER et expliqué par M. JADELOT*. Nanc. 1773 fol. max.

§. 503.

Similis vero isti quae externum corporis habitum in utroque sexu intercedit discrepantia et in ipsis ossibus observatur, utpote quae in feminis ceteris paribus longe laeviora et rotundiora esse constat, cylindrica praesertim graciliora quam in viris, plana autem tenuiora; ut singularem ossium diversitates taceam, sinus v. c. frontales vix prominentes, limbos alveolares magis ellipticos, thoracem angustiores, pelvim contra ampliorem, tum et claviculae, femorum etc. discrepantiam *).

§. 504.

Quod molles vero corporis partes attinet, in universum feminis tela mucosa laxior, magis obsequiosa, ut in

*) Curatius eas per singulas sceleti partes enarravi opere osteologico pag. 87 sq. ed. 2.

cf. SOEEMMERRINGII *tabulam sceleti feminei*. Francof. 1796. fol. cum virili in B. S. ALBINI *tabulis sceleti* tab. I.

graviditate facilius dilatetur; cutis vero tenerior et a substrato adipe nitidius candida.

Capillamentum quidem plerumque longius; aliae autem corporis partes, quae in viris pilosae sunt, feminis aut plane glabrae, ut mentum et pectus; aut minus hirtae, ut perinaeum; aut ambitu magis circumscriptae, ut venter; aut pube saltem tenella et molliissima tectae, ut brachia et crura.

§. 505.

Inter singularium autem functionum diversitatem memorandus venit pulsus, feminis (ceteris paribus) frequentior (§. 116.), maior quoque sanguinis ad infimum ventrem dimanantis portio; pulmones contra minores, thorace quippe angustiore, eoque tamen superiore praesertim parte, mobiliore inclusi. Item os hyoideum longe minus, et larynx vix prominulus et arctior, hincque vox minus gravis.

§. 506.

Quod ad animales vero functiones, praeter muliebria maiore nervorum apparatu instructa, in universum feminis est systematis nervosi longe maior mobilitas: et ad animi commotiones faciliior propensio. Muscularis contra vis debiliior, ipsique muscoli (si a glutaeis, utroque psoa, quadrato lumborum aliisque paucis discesseris), pro portione minores.

§. 507.

Respectu denique naturalium functionum in eo sexu observatur cum minore ventriculo minor quoque cibi appetentia *); incrementum vero corporis celerius, ac termini dentitionis, pubertatis, et adolescentis staturae praecociiores.

*) Hinc et inter genuina et indubia exempla diutini ieiunii, longe plurima feminarum. cf. post tot alios FL. JAC. VOLTELEN *diatr. memorabilem septennis apositiae historiam exhibens*. Lugd. Bat. 1777. 8.

§. 508.

Sed longe maxima et princeps sexuum differentia ipsas concernit genitales functiones, quibus viro fecundandi, feminae vero concipiendi facultas competit; quarumque ulterior indago iam adhuc exponenda restat.